

Ware Christelijke Religie

Vervolg van Hoofdstuk 3

DE GODDELIJKE DRIEVULDIGHEID.

163. Er is gehandeld over God de Schepper en toen tevens over de schepping, en daarna over de Heer Verlosser, en toen tevens over de verlossing, en tenslotte over de Heilige Geest, en tevens over de Goddelijke werking.

Aangezien er aldus gehandeld is over de drie-enige God, is het noodzakelijk, dat er ook gehandeld wordt over de Goddelijke Drievuldigheid, welke in de christelijke wereld bekend is, en nochtans onbekend.

Want alleen hierdoor wordt een juiste voorstelling over God verworven, en een juiste voorstelling van God is in de Kerk als het heiligdom en het altaar in de tempel; en als de kroon op het hoofd en de scepter in de hand van een koning, zittend op de troon.

Want daarvan hangt, als een ketting van de eerste schakel, het gehele lichaam van de theologie af; en eenieder wordt, indien u het wilt geloven, in de hemelen zijn plaats toegewezen overeenkomstig zijn voorstelling van God.

Want deze voorstelling is als de toetssteen, waarmee het goud en het zilver – dat wil zeggen, het goede en ware, zoals dit bij de mens is – gekeurd wordt.

Want er bestaat bij de mens niet enig heilbrengend goede tenzij uit God, noch enig ware, dat niet zijn hoedanigheid ontleent aan de schoot van het goede.

Maar opdat men met beide ogen zal mogen zien wat de Goddelijke Drievuldigheid is, moet de verklaring daarvan in artikelen worden verdeeld.

Dit zijn de volgende:

I. Er is een Goddelijke Drievuldigheid, welke is: de Vader, Zoon en Heilige Geest.

II. Deze drie: Vader, Zoon en Heilige Geest, zijn de drie wezenlijkheden van de éne God, die één uitmaken, zoals ziel, lichaam en werking bij de mens.

III. Deze Drievuldigheid was niet vóór de schepping van de wereld, maar na de schepping van de wereld.

Toen God vlees geworden was, werd in haar voorzien en werd zij gemaakt, en daarna was het in de Heer God Verlosser en Heiland Jezus Christus.

IV. Een Drievuldigheid van Goddelijke personen van eeuwigheid aan, of vóórdat de wereld geschapen werd, is in de voorstellingen van het denken een drievuldigheid van goden, en deze kan niet opgeheven worden door het belijden van één God met de mond.

V. Een drievuldigheid van personen was onbekend in de apostolische Kerk, maar zij werd uitgedroefd door het concilie van Nicea, en daaruit ingevoerd in de rooms-katholieke Kerk, en uit deze in de van haar afgescheiden Kerken

VI. Uit de Niceaanse en tevens Athanasische Drievuldigheid is het geloof ontstaan dat de gehele christelijke Kerk heeft verdorven.

VII. Hieruit kwam die ‘gruwel der verlating en die verdrukking, hoedanig er niet is geweest en ook niet zijn zal’ voort, welke de Heer bij Daniël en de evangelisten en in de Openbaring heeft voorzegd.

VIII. Verder ook dit, dat indien uit de Heer niet een nieuwe hemel en een nieuwe Kerk gevormd worden, niet enig vlees behouden zou worden

IX. Uit de drievuldigheid van personen, waarvan ieder afzonderlijk God is, volgens de geloofsbelijdenis van Athanasius, ontstonden tal van ongerijmde en vreemdsoortige voorstellingen over God, die fantasieën en misgeboorten zijn.

Deze stellingen zullen afzonderlijk verklaard worden.

164. I. Er is een Goddelijke Drievuldigheid, welke is: Vader, Zoon en Heilige Geest.

Dat er een Goddelijke Drievuldigheid is: Vader, Zoon en Heilige Geest, blijkt duidelijk uit het Woord en uit de volgende plaatsen daar: ‘De engel Gabriël zei tot Maria: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom ook het Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden’, (Lucas 1:35).

Hier worden alle drie genoemd: de Allerhoogste, die God de Vader is; de Heilige Geest en de Zoon Gods.

Toen Jezus gedoopt werd, ziet, de hemelen werden geopend, en Johannes zag de Heilige Geest neerdalen, gelijk een duif, en op Hem komen; en een stem uit de hemel, zeggende: Deze is Mijn geliefde Zoon, in wie Ik Mijn welbehagen heb’, (Mattheüs 3:16,17; Marcus 1:10,11; Johannes 1:32).

Nog openlijker uit deze woorden van de Heer tot de discipelen: ‘Gaat heen, maakt alle natiën tot discipelen, dezelve dopende in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest’, (Mattheüs 28:19); en bovendien uit het volgende bij Johannes: ‘Er zijn drie die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest’, (1ste Brief 5:7).

En behalve dit hieruit, dat de Heer tot Zijn Vader bad, en dat Hij over Hem en met Hem sprak; en dat Hij zei dat Hij de Heilige Geest zou zenden, en dat Hij deze ook gezonden heeft.

En bovendien hieruit, dat de apostelen herhaaldelijk in hun brieven, zowel de Vader als de Zoon en de Heilige Geest genoemd hebben.

Hieruit blijkt duidelijk dat er een Goddelijke Drievuldigheid is, bestaande uit Vader, Zoon en Heilige Geest.

165. Maar hoe deze plaatsen moeten worden verstaan, ofwel dat er drie goden zijn, die naar wezen en vandaar naar de naam één God zijn; ofwel dat zij drie objecten van één subject zijn, dus dat zij slechts hoedanigheden of attributen van één God zijn, welke zo genoemd worden; of anders – dit kan de aan zichzelf overgelaten rede geenszins zien.

Maar wat dan te doen? Er is geen andere raad te geven dan deze, dat de mens zich tot de Heer God Zaligmaker wendt, en onder Zijn leiding het Woord leest, want Hij is de God van het Woord; en de mens zal verlicht worden en waarheden zien, die ook de rede zal erkennen.

Wanneer u zich echter niet tot de Heer wendt, dan mag u duizendmaal het Woord lezen, en daarin de Goddelijke Drievuldigheid alsmede de Eenheid zien, toch zult u daaruit niets anders verstaan dan dat er drie Goddelijke personen zijn, waarvan een ieder afzonderlijk God is, en derhalve drie goden. Maar aangezien dit stuitend is voor de algemene gewaarwording van alle mensen in de gehele wereld, zo heeft men, om krenkingen te vermijden, er dit op gevonden, dat hoewel het er in waarheid drie zijn, het onontbeerlijk is voor het geloof, dat niet drie goden genoemd worden, maar één.

En bovendien, dat, om niet onder kritiek bedolven te worden, het verstand voornamelijk in dit opzicht ingekerkerd en onder de gehoorzaamheid van het geloof in boeien gehouden zou worden; en dat dit vanuit de christelijke orde voortaan in de christelijke Kerk heilig zou zijn.

Zo’n verlamde foetus werd geboren met als oorzaak hiervan, dat men niet onder de leiding van de Heer het Woord las; en eenieder die niet onder Zijn leiding het Woord leest, die leest het onder de

leiding van zijn eigen inzicht, en dit is zoals een nachtuil in de dingen die in het geestelijk licht zijn, zoals alle wezenlijke dingen van de Kerk zijn.

En wanneer zo iemand die plaatsen in het Woord leest, die tot de Drievuldigheid behoren, en vanuit deze denkt, dat zij hoewel drie, toch één zijn, komt hem dit voor als een antwoord van de drievoet [orakel van Delphi], dat hij, omdat hij het niet verstaat, tussen zijn tanden heen en weer rolt; want indien hij het zich voor ogen zou stellen, zou het een raadsel zijn, dat zich hoe meer hij het tracht op te lossen, des te meer in duisternis verweekelt, totdat hij er tenslotte zonder verstand over begint te denken, wat gelijk staat met zien zonder ogen.

Kortom, zij die het Woord lezen onder leiding van het eigen inzicht, zoals al diegenen doen, die de Heer niet als God van hemel en aarde erkennen, en zich vandaar niet enig en alleen tot Hem wenden en Hem alleen vereren, kunnen vergeleken worden met spelende knapen, die een doek voor de ogen binden en in een rechte lijn willen lopen en ook geloven recht vooruit te gaan, en toch stap voor stap zijwaarts afwijken, en tenslotte in tegenovergestelde richting gaan, tegen een steen stoten en vallen. Zij zijn ook gelijk aan zeelieden die zonder kompas varen en het schip op de klippen sturen en vergaan; ook zij zijn gelijk aan hem, die over een wijde vlakte in een dikke mist wandelt, en een schorpioen ziet, die hij voor een vogel houdt, die hij met de hand wil grijpen en oppakken, en dan met een dodelijke wond gestoken wordt.

Ook is zo iemand gelijk aan een duikeend of aan een wouw, die iets van de rug van een grote vis boven water ziet, daarop toevliegt en er zijn snavel in prikt, en door de vis naar beneden getrokken en verstikt wordt.

Ook staat hij gelijk met iemand, die zonder gids of draad een labyrint binnengaat, en hoe dieper hij binnendringt des te meer de uitgangswegen verliest.

Een mens die niet onder de leiding van de Heer het Woord leest, maar onder de leiding van zijn eigen inzicht, denkt dat hij begiftigd is met het scherpe gezichtsvermogen van Lynceus en van meer ogen voorzien dan de honderd-ogige reus Argus, terwijl hij toch van binnen hoegenaamd niets waars ziet, maar alleen het valse, dat hem, wanneer hij zich daarmee heeft overreed, als de poolster voorkomt, waarnaar hij al de zeilen van zijn gedachten richt.

Hij ziet dan de waarheden niet beter dan een mol, en indien hij ze ziet, buigt hij ze ten gunste van zijn fantasie om, en zo verdraait en vervalst hij de heilige dingen van het Woord.

166. II. Deze drie: Vader, Zoon en Heilige Geest, zijn de drie Wezenlijkheden van de ene God, die één uitmaken, zoals: ziel, lichaam en werking bij de mens.

Van eenzelfde ding bestaan algemene wezenlijkheden en ook bijzondere wezenlijkheden, en deze maken samen een enkel wezen uit.

De algemene wezenlijkheden van één mens zijn: zijn ziel, zijn lichaam en zijn werking.

Dat deze één wezen uitmaken, kan men hieraan zien, dat het ene er is uit het andere en ter wille van het andere, in een doorlopende reeks.

Want de mens heeft zijn begin uit de ziel, die het wezen zelf van het zaad is; de ziel begint niet alleen, maar brengt ook alle dingen die tot het lichaam behoren, in hun volgorde voort, en daarna de dingen, die vanuit deze beide, ziel en lichaam, tegelijkertijd voortgaan en werkingen worden genoemd.

Vandaar blijkt duidelijk uit de voortbrenging van het een uit het ander en de daaruit voortvloeiende enting en verbinding, dat deze drie tot één wezen behoren, waarom zij drie wezenlijkheden worden genoemd.

167. Dat in de Heer God Zaligmaker deze drie wezenlijkheden waren en zijn, namelijk: ziel, lichaam en werking, erkent eenieder.

Dat Zijn ziel uit Jehovah de Vader was, kan alleen door een antichrist geloochend worden; want in het Woord van beide Testamenten, wordt Hij de Zoon van Jehovah, de Zoon van God de Allerhoogste, de Enigverwekte, genoemd.

Daarom is het Goddelijke van de Vader, net als de ziel in de mens, Zijn eerste wezenlijke.

Dat de Zoon, die Maria baarde, het Lichaam van deze Goddelijke ziel is, volgt hieruit; want niets anders dan het uit de ziel ontvangen en afgeleide lichaam wordt in de baarmoeder van de moeder gereed gemaakt; daarom is dit het tweede wezenlijke.

Dat de werkingen het derde wezenlijke uitmaken is, omdat deze vanuit de ziel en het lichaam tezamen voortgaan, en de dingen die voortgaan van hetzelfde wezen zijn als die welke ze voortbrengen.

Dat de drie wezenlijkheden: de Vader, Zoon en Heilige Geest, in de Heer één zijn, zoals ziel, lichaam en werking in de mens, blijkt duidelijk uit de woorden van de Heer, dat 'de Vader en Hij één zijn; en dat de Vader in Hem en Hij in de Vader is; evenzo 'dat Hij en de Heilige Geest één zijn', aangezien de Heilige Geest het Goddelijke is, voortgaande vanuit de Heer uit de Vader, zoals boven in nrs. 153,154 volledig uit het Woord werd aangetoond.

Dit opnieuw aantonen zou derhalve een overbodig herkauwen zijn en gelijk staan met na verzadiging de tafel met spijzen te beladen.

168. Wanneer gezegd wordt, dat Vader, Zoon en Heilige Geest de drie wezenlijkheden van de éne God zijn, zoals ziel, lichaam en werking bij de mens, zo schijnt het aan het menselijk gemoed toe, alsof deze drie wezenlijkheden drie personen waren, hetgeen onbestaanbaar is.

Maar wanneer het zo wordt verstaan, dat het Goddelijke van de Vader, hetwelk de ziel maakt, en het Goddelijke van de Zoon, hetwelk het lichaam maakt, en het Goddelijke van de Heilige Geest of het Goddelijke, voortgaande, dat de werking maakt, de drie wezenlijkheden van de éne God zijn, dan valt dit binnen het bereik van het verstand.

Want God de Vader is Zijn Goddelijke, de Zoon uit de Vader het Zijne, en de Heilige Geest uit beiden het Zijne; en daar dezen van één wezen en eensgezind zijn, maken zij één God uit.

Wanneer echter deze drie Goddelijke wezenlijkheden personen worden genoemd, en elk zijn eigenschap wordt toegeschreven, zoals aan de Vader de toerekening, aan de Zoon de bemiddeling, en aan de Heilige Geest de werking, dan wordt het Goddelijk Wezen verdeeld, terwijl het toch één en ondeelbaar is; dan is geen van de drie God in volheid, maar ieder in een derde van de macht, hetgeen het gezonde verstand noodzakelijkerwijs moet verwerpen.

169. Wie kan daarom niet aan de hand van de drievuldigheid in ieder mens de Drievuldigheid in de Heer gewaarworden.

In ieder mens is een ziel, een lichaam en een werking; evenzo in de Heer, 'want in de Heer woont al de volheid van de Godheid lichamelijk', volgens Paulus, (Colossenzen 2:9).

Daarom is de Drievuldigheid in de Heer Goddelijk, maar in de mens menselijk.

Wie ziet niet dat aan deze ondoorgrondelijke opvatting, dat er drie Goddelijke personen, en toch één God, en dat deze God hoewel één, niettemin niet een enkele persoon is, de rede niet enig deel heeft, maar dat zij in slaap gebracht, toch de mond aandrijft om te spreken als een papegaai? Wanneer de rede in slaap is gebracht, wat is de spraak van de mond dan anders dan onbezielde? Wanneer de mond dingen uit, waarvan de rede afwijkt en daarmee in strijd is, wat is de spraak dan anders dan onzinnig? Heden ten dage is de menselijke rede ten aanzien van de Goddelijke Drievuldigheid gebonden zoals iemand aan handen en voeten geboeid in de gevangenis, en zij kan vergeleken worden met een vestaalse maagd, die levend begraven werd omdat zij het heilige vuur liet uitgaan; terwijl toch de Goddelijke Drievuldigheid in de gemoederen van de mensen van de Kerk als een lamp moest lichten, aangezien God in Zijn Drievuldigheid en in de Eenheid daarvan het al is in alle heiligheden van de hemel en van de Kerk.

Want uit de ziel een God maken, uit het lichaam een tweede en uit de werking een derde, wat zou dat anders zijn dan uit deze drie wezenlijkheden van één mens drie onderling onderscheiden delen maken en wat zou dit anders zijn dan hem verminken en doden?

170. III. Deze Drievuldigheid was niet vóór de schepping van de wereld, maar na de schepping van de wereld, toen God vlees geworden was, werd er in voorzien en gemaakt, en toen in de Heer God Verlosser en Heiland Jezus Christus.

In de christelijke Kerk wordt heden ten dage een Goddelijke Drievuldigheid vóór de schepping van de wereld erkend, welke daarin bestaat, dat Jehovah God van eeuwigheid aan een Zoon verwekt heeft, en dat toen van beiden de Heilige Geest uitging, en dat elk van deze drie op zichzelf of afzonderlijk God is, omdat elk een op zichzelf bestaand persoon is.

Maar dit wordt, omdat het niet in enige rede valt, een mysterie genoemd, waarin men alleen langs deze weg kan treden, dat deze drie één Goddelijk wezen hebben, waaronder de eeuwigheid, de onmetelijkheid en de almacht wordt verstaan, en dus ook de gelijke goddelijkheid, heerlijkheid en majesteit.

Dat deze Drievuldigheid echter een drievuldigheid van drie goden is, en dus geenszins een Goddelijke Drievuldigheid, zal in hetgeen volgt worden aangetoond.

Dat daarentegen de Drievuldigheid, die ook van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest is, waarin, nadat God vlees geworden was, dus na de schepping van de wereld, voorzien was en welke gemaakt werd, de Goddelijke Drievuldigheid is, omdat zij die van één God is, springt in het oog uit al wat voorafgaat.

Dat deze Goddelijke Drievuldigheid is in de Heer God Verlosser en Heiland Jezus Christus, komt omdat de drie wezenlijkheden van de éne God, die één wezen uitmaken, in Hem zijn.

Dat in Hem al de volheid van de Godheid is, zoals Paulus zegt, blijkt ook uit de woorden van de Heer zelf, namelijk dat alle dingen van de Vader de Zijne zijn, en dat de Heilige Geest niet uit zichzelf, maar uit Hem spreekt.

Bovendien ook hieruit, dat Hij, toen Hij opstond uit het graf, Zijn gehele Menselijke Lichaam meenam, zowel ten aanzien van het vlees als ten aanzien van de beenderen, ‘Laat na de sabbat, tegen het aanbreken van de eerste dag van de week, ging Maria van Magdala en de andere Maria het graf bezien.

En zie, er kwam een grote aardbeving, want een engel des Heren daalde uit de hemel neer en kwam nader, en hij wentelde de steen weg en zette zich daarop.

Zijn uiterlijk was als een bliksem en zijn kleding wit als sneeuw.

En de bewakers werden door vrees voor hem bevangen en zij werden als doden.

Maar de engel antwoordde en zei tot de vrouwen: Weest niet bevreesd, want ik weet, dat u Jezus zoekt, de gekruisigde.

Hij is hier niet, want Hij is opgewekt, gelijk Hij gezegd heeft; komt, ziet de plaats waar Hij gelegen heeft.

En gaat terstond op weg en zegt Zijn discipelen, dat Hij is opgewekt uit de doden.

En zie, Hij gaat u voor naar Galiléa; daar zult u Hem zien.

Zie ik heb het u gezegd.

En zij gingen terstond weg van het graf, met vrees en grote blijdschap, en liepen haastig voort om het Zijn discipelen te berichten’, (Mattheüs 28:1 tot 8); ‘En toen zij in het graf gegaan waren, zagen zij een jongeling zitten aan de rechterzijde, bekleed met een wit gewaad, en ontsteltenis beving haar. Hij zei tot haar: Weest niet ontsteld.

Jezus zoekt u, de Nazarener, de gekruisigde.

Hij is opgewekt, Hij is hier niet; zie de plaats waar zij Hem gelegd hadden’, (Marcus 16:5,6); ‘En op

de eerste dag rustten zij naar het gebod, maar op de eerste dag van de week gingen zij reeds vroeg in de morgenstond met de specerijen, die zij gereed gemaakt hadden, naar het graf.

Zij vonden de steen van het graf afgewenteld, en toen zij er in gegaan waren, vonden zij het lichaam van de Here Jezus niet', (Lucas 24:1,2,3); 'En Maria stond buiten dicht bij het graf, wenende.

Terwijl zij dan weende, boog zij zich voorover naar het graf, en zij zag twee engelen zitten, in witte klederen, een aan het hoofdeinde en een aan het voeteneinde, waar het lichaam van Jezus gelegen had.

En zij zeiden tot haar: Vrouw, waarom weent u? Zij zei tot hen: Omdat zij mijn Heer weggenomen hebben en ik weet niet waar zij Hem neergelegd hebben.

Na deze woorden keerde zij zich om en zag Jezus staan, maar zij wist niet dat het Jezus was.

Jezus zei tot haar: Vrouw, waarom weent u? Wie zoekt u? Zij meende dat het de hovenier was en zei tot Hem: Heer, als u hem weggedragen hebt, zegt mij dan waar u Hem hebt neergelegd en ik zal Hem wegnemen', (Johannes 20:11 tot 15).

Dit geschiedde anders dan met elk ander mens, waarvan Hij de discipelen ook een levend getuigenis gaf door te zeggen: 'Ziet Mijn handen en Mijn voeten, dat Ik het zelf ben; tast Mij aan en ziet; want een geest heeft geen vlees en benen, gelijk u ziet, dat Ik heb', (Lucas 24:39).

Hieruit kan ieder mens zien, zo hij overtuigd wil worden, dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is; en dus dat in Hem God Mens is, en de Mens God.

171. De Drievuldigheid welke de huidige christelijke Kerk heeft omhelsd en in haar geloof gebracht, bestaat hierin, dat God de Vader een Zoon van eeuwigheid aan verwekt heeft, en dat de Heilige Geest toen van beiden is uitgegaan, en dat elk op zichzelf God is.

Deze Drievuldigheid kan door de menselijke gemoederen niet anders worden opgevat dan als een driemanschap of als de regering van drie koningen in één enkel koninkrijk, of van drie opperbevelhebbers over één enkel leger, of van drie meesters in één huis, van wie elk evenveel macht heeft.

Wat zou daar anders dan verstoring uit voorkomen? En indien iemand een beeld of schets van dit driemanschap zou willen geven voor de blik van het gemoed, en dan tevens van hun eenheid, dan zou hij het aan zijn beschouwing niet anders kunnen voorstellen, dan als een mens met drie hoofden op één lichaam, of met drie lichamen onder één hoofd.

Zo'n monsterachtig beeld van de Drievuldigheid zal zich voordoen aan hen die in de drie Goddelijke personen geloven, en dat elk daarvan een God op zichzelf is, en die ze tot één God verbinden, en ontkennen dat God, aangezien Hij één is, één persoon is.

Dat een van eeuwigheid aan verwekte Zoon van God neerdaalde en het Menselijke aannam, kan met de fabels van de Ouden worden vergeleken, namelijk dat de menselijke zielen van het begin van de wereld aan geschapen werden en dat zij in lichamen treden en mensen worden; alsook met die ongerijmdheden, dat de ziel van de een in een ander overgaat, zoals velen in de joodse Kerk geloofden, bijvoorbeeld dat de ziel van Elia is overgegaan in het lichaam van Johannes de Doper, en dat David zou terugkeren in zijn eigen lichaam of in dat van een ander, en heersen over Israël en Judah, omdat gezegd wordt bij Ezechiël: 'Ik zal een enige herder over hen verwekken, die hen weiden zal, Mijn knecht David; die zal hun tot een herder zijn; en Ik, Jehovah, zal hun tot een God zijn, en David een vorst in het midden van hen', (Ezechiël 34:23,24,25), behalve elders, niet wetend, dat onder David daar de Heer wordt verstaan.

172. IV. Een Drievuldigheid van Goddelijke personen van eeuwigheid aan, of vóórdat de wereld geschapen werd, is in de voorstellingen van het denken een drievuldigheid van goden, en deze kan niet opgeheven worden door een belijdenis met de mond van één God.

Dat een Drievuldigheid van Goddelijke personen van eeuwigheid aan een drievuldigheid van goden is, blijkt duidelijk uit het volgende in de geloofsbelijdenis van Athanasius: ‘Een ander is de persoon van de Vader, een ander die van de Zoon, en een ander die van de Heilige Geest.

God en Heer is de Vader, God en Heer is de Zoon, en God en Heer is de Heilige Geest; maar toch zijn zij niet drie Goden en Heren, maar één God en Heer; want evenals wij door de christelijke waarheid worden gedreven, elke persoon afzonderlijk als God en Heer te belijden, evenzo wordt het ons door de katholieke godsdienst verboden, drie Goden of drie Heren te zeggen’.

Deze belijdenis is door de gehele christelijke Kerk als oecumenisch of algemeen aangenomen; en al wat men heden ten dage over God weet en erkent, komt daarvandaan.

Dat door hen die in het Concilie van Nicea waren, waaruit deze geloofsbelijdenis, die de Athanasische wordt genoemd, als een postume foetus voortkwam, geen andere Drievuldigheid dan een drievuldigheid van goden werd bedoeld, kan eenieder die deze belijdenis slechts met de ogen open leest, duidelijk zien.

Dat een drievuldigheid van goden niet alleen door hen verstaan werd, maar dat ook geen andere drievuldigheid in de christelijke wereld verstaan werd, is daarvan het gevolg, omdat alle erkenning over God uit deze belijdenis voortkomt, en eenieder blijft in het geloof in de woorden daarvan.

Dat in de christelijke wereld heden ten dage geen andere drievuldigheid dan een drievuldigheid van goden wordt verstaan, daarvoor beroep ik mij op eenieder, zowel op de leken als op de geestelijken, zowel op de gelouwerde meesters en doctoren, als op de gewijde bisschoppen en aartsbisschoppen, alsmede op de gepurperde kardinalen, ja zelfs op de Romeinse paus zelf.

Laat eenieder bij zichzelf te rade gaan en dan uit de voorstellingen van zijn gemoed spreken: uit de woorden van deze algemeen aangenomen leer over God is dit even duidelijk en doorschijnend als het water door een kristallen beker, namelijk dat er drie personen zijn en dat elk van hen God en Heer is.

Voorts dat men vanuit de christelijke waarheid elk persoon afzonderlijk als God en Heer belijden of erkennen moet, maar dat de godsdienst of het katholieke of christelijke geloof verbiedt, drie goden en heren te zeggen of te noemen; en dat op deze wijze de waarheid en de godsdienst, of de waarheid en het geloof niet een enkel ding, maar twee aan elkaar tegenovergestelde dingen zijn.

Dat daaraan werd toegevoegd, dat het niet drie goden en heren zijn, maar één God en Heer, is gedaan om niet voor de gehele wereld aan gelach te worden blootgesteld, want wie zou bij drie goden niet in lachen uitbarsten? Maar wie ziet niet de tegenspraak in deze toevoeging.

Als men daarentegen had gezegd, dat het Goddelijk Wezen van de Vader is, het Goddelijk Wezen van de Zoon is, en het Goddelijk Wezen van de Heilige Geest is, maar dat het niet drie Goddelijke Wezens zijn, maar dat het één enig en ondeelbaar Wezen is, dan zou dit mysterie verklaarbaar zijn geweest, namelijk wanneer onder de Vader wordt verstaan het Goddelijke, waaruit alles voortkomt, onder de Zoon het Goddelijk Menselijke daaruit, en onder de Heilige Geest het Goddelijke, voortgaande, welke drie tot één God behoren.

Of indien men onder het Goddelijke van de Vader iets dergelijks verstaat als bij de mens onder de ziel, onder het Goddelijk Menselijke iets dergelijks als onder het lichaam van die ziel, en onder de Heilige Geest iets dergelijks als onder de werking, die uit beide voortgaat.

Dan worden er drie wezens verstaan, die tot een en dezelfde persoon behoren en dan tevens een enig en ondeelbaar wezen uitmaken.

173. Dat de voorstelling van drie goden niet opgeheven kan worden, door de belijdenis alleen met de mond, van één God, komt omdat deze van kinds af aan in het geheugen is geplant, en elk mens denkt uit de dingen die in het geheugen liggen.

Het geheugen bij de mensen is zoals de herkauwersmaag bij vogels en dieren; deze brengen daarin het voedsel, waarmee zij zich gaandeweg voeden; en van tijd tot tijd halen zij daaruit het voedsel en brengen het in de eigenlijke maag over, waarin het wordt verteerd en besteed voor alle nutten van

het lichaam.

Het menselijk verstand is de laatste maag, zoals het geheugen de eerste is.

Eenieder kan zien, dat de voorstelling van drie Goddelijke personen van eeuwigheid aan, welke dezelfde is als de voorstelling van drie goden, niet kan worden opgeheven door de belijdenis met de mond van één God, en wel alleen al hieruit, dat zij nog niet opgeheven is, en dat er onder de beroemde personen sommigen zijn, die niet willen, dat zij wordt opgeheven, want zij staan daarop, dat de drie Goddelijke personen één God zijn, maar ontkennen hardnekkig, dat God, omdat Hij één is, ook één Persoon is.

Maar welk wijs mens denkt niet bij zichzelf, dat onder een persoon in het geheel niet een persoon wordt verstaan, maar de weergave van de een of andere hoedanigheid? Maar welke hoedanigheid weet men niet; en omdat men het niet weet, blijft datgene wat vanaf de jeugd in het geheugen werd ingezaaid, zoals de wortel van een boom in de aarde, waaruit, ook al houdt men de boom om, toch weer een nieuwe spruit opschiet.

Maar u, mijn vriend, houw niet alleen die boom om, maar ruk ook zijn wortel uit, en plant dan in uw tuin bomen, die goede vrucht dragen.

Wacht u er daarom voor, dat niet de voorstelling van drie goden in uw gemoed post vat, en de mond, waarin geen voorstelling is, 'één God' uitspreekt.

Wat is dan het verstand boven het geheugen, dat drie goden denkt, en het verstand onder het geheugen, waar vanuit de mond, 'één God' spreekt, tezamen genomen, anders dan een toneelspeler in een theater, die de rol van twee personen vervullen kan door van de ene zijde naar de andere over te lopen, en van de ene zijde iets te zeggen, en van de andere zijde dat tegen te spreken, en op deze wijze redetwistend zich hier een wijze en daar en gek te noemen.

Wat komt daar anders uit voort, dan dat het verstand, terwijl dit in het midden staat, en naar beide zijden kijkt, denkt, dat het een en het ander niets is, en zo misschien, dat er noch één God is, noch dat er drie zijn, dus in het geheel geen? Het heden ten dage heersende naturalisme [atheïsme] komt uit geen andere oorsprong voort.

In de hemel kan niemand een drievuldigheid van personen, waarvan eenieder afzonderlijk God is, uitspreken, want de hemelse atmosfeer zelf, waarin hun gedachten zoals de klanken in onze lucht, vliegen en golven, verzet zich daartegen.

Alleen de huichelaar kan dat daar, maar de klank van zijn stem krast in die hemelse aura zoals tandenknarsen, of krijsen als een raaf, die als een zangvogel wil zingen.

Ik heb ook uit de hemel gehoord, dat het even onmogelijk is, het door bevestigingen in het gemoed geplante geloof aan een drievuldigheid van goden op te heffen door de belijdenis met de mond van één God, als een boom door zijn zaad of de kin van een mens door een van zijn baardharen te trekken.

174. V. Een drievuldigheid van personen was onbekend in de apostolische kerk, maar zij is uitgegaan van het Niceaanse concilie en daaruit ingevoerd in de rooms-katholieke Kerk en uit deze in de van haar afgescheiden Kerken.

Onder de apostolische Kerk wordt niet alleen de Kerk verstaan, die op verschillende plaatsen bestond ten tijde van de apostelen, maar ook twee en drie eeuwen na hun tijd.

Maar tenslotte begon men de deur van de tempel uit de hengsels te lichten en als dieven in zijn heiligdom door te breken; onder de tempel wordt de Kerk verstaan, onder de deur de Heer God Verlosser, en onder het heiligdom Zijn Goddelijkheid; want Jezus zegt: 'Voorwaar zeg Ik ulieden: die niet ingaat door de deur in de schapenstal, maar van elders inklimt, die is een dief en een rover; Ik ben de deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden.

Deze misdaad werd begaan door Arius en zijn aanhangers.

Daardoor werd door Constantijn de Grote een concilie samengeroepen te Nicea, een stad in Bithynië, en daar werd, om de verdoemelijke ketterij van Arius te verwerpen, door degenen die waren samen geroepen, besloten en bekrachtigd, dat er drie Goddelijke personen, Vader, Zoon en Heilige Geest, van eeuwigheid aan waren, waarvan ieder op en in zichzelf persoonlijkheid, bestaan en voortbestaan had.

Voorts, dat de tweede persoon of de Zoon neerdaalde en het Menselijke aannam en de verlossing volbracht, en dat dientengevolge Zijn Menselijke door de hypostatische *1) vereniging Goddelijkheid bezat, en dat Hij door deze vereniging nauwe verwantschap met God de Vader had. Van die tijd af begonnen vele heilloze ketterijen over God en over de persoon van Christus uit de aarde op te rijzen, en de antichristen het hoofd op te steken, en God in drieën, en de Heer Zaligmaker in tweeën te verdelen, en op deze wijze de tempel te vernietigen, die uit de Heer door de apostelen was opgericht, en dit tot die graad dat er geen steen op de andere bleef, die niet werd afgeworpen, overeenkomstig de woorden van de Heer: 'En Hij antwoordde en zei tot hen: Ziet gij dit alles niet? Voorwaar, Ik zeg u, er zal hier geen steen op de andere gelaten worden, die niet zal worden weggebroken', (Mattheüs 24:2).

Hier wordt onder de tempel niet alleen de tempel van Jeruzalem verstaan, maar ook de Kerk, waarvan over haar voleinding of einde in dit gehele hoofdstuk gehandeld wordt.

Maar wat kon men anders verwachten van dit concilie en van de volgende, die eveneens de Godheid in drieën deelden, en de vleesgeworden God onder hen op de voetbank van hun voeten stelden?

Want zij verwijderden het Hoofd van de Kerk van zijn lichaam, doordat zij van elders inkloppen, dat wil zeggen, aan Hem voorbijgingen en tot God de Vader als tot een ander omhoog klommen, alleen met de term 'verdienste van Christus' in de mond, zodat Hij ter wille daarvan erbarmen zou hebben, en op deze wijze de rechtvaardiging zou invloeden met al wat daarmee samengaat, dat wil zeggen, de vergeving van de zonden, de vernieuwing, de heiliging, de wederverwekking en de zaligmaking, en dit, zonder iets dat bemiddeld is, uit de mens.

1) *De hypostatische vereniging: Jezus Christus één Persoon, volledig God en volledig mens.*

175. Dat de apostolische Kerk hoegenaamd niets wist van een drievuldigheid van personen, of van drie personen van eeuwigheid aan, blijkt duidelijk uit de geloofsbelijdenis van die Kerk, welke de apostolische wordt genoemd, waarin deze woorden staan: 'Ik geloof in God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde; en in Jezus Christus, Zijn enige Zoon, onze Heer, die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria; en in de Heilige Geest'. Daar wordt geen melding gemaakt van een Zoon van eeuwigheid aan, maar van de Zoon ontvangen uit de Heilige Geest, en uit de maagd Maria geboren; want zij wisten vanuit de apostelen, dat Jezus Christus de ware God was, (1 Johannes 5:20); en dat 'in Hem al de volheid van de Godheid lichamenlijk woonde', (Colossenzen 2:9); en dat 'de apostelen geloof in Hem predikten', (Handelingen 20:21); en dat 'Hij alle macht in de hemel en op aarde had'.

176. Wat voor vertrouwen kan men aan de concilies schenken, wanneer zij zich niet rechtstreeks tot de God van de Kerk wenden; is de Kerk niet het lichaam van de Heer, en Hij het Hoofd daarvan? Wat is een lichaam zonder hoofd, en van welke aard is een lichaam, waarop drie hoofden zijn gezet, en onder de leiding ervan men besluiten neemt en decreten uitvaardigt? Wordt dan de verlichting, die geestelijk is uit de Heer alleen, die de God van de hemel en van de Kerk, en tevens de God van het Woord is, niet meer en meer natuurlijk en tenslotte zinnelijk? En dan wordt niet enig echt theologisch ware in zijn inwendige vorm bespeurd, of het wordt terstond uit de gedachte van het redelijk verstand geworpen, en als kaf uit de wan in de lucht verstrooid. In die staat sluipen begoochelingen in plaats van waarheden binnen en duisternis in plaats van

lichtstralen, en dan staat men als in een kelder, met een bril op de neus en een kaars in de hand, en sluit men de oogleden voor de geestelijke waarheden die in het licht van de hemel zijn, maar men opent ze voor de zinnelijke waarheden, die in het dwaallicht van de zinnen van het lichaam zijn. En hetzelfde geschiedt daarna, wanneer het Woord gelezen wordt; het gemoed slaapt dan in voor de waarheden, en is wakker voor de valsheden, en wordt dan, zoals het beest opkomend uit de zee, beschreven wordt, naar, 'de mond van de leeuw, naar het lichaam als een pardel en naar de voeten als een beer', (Openbaring 13:2).

In de hemel wordt gezegd, dat toen het concilie van Nicea afgelopen was, dit samenviel met de dingen, die de Heer aan de discipelen voorspeld heeft: 'De zon zal verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van de hemel vallen, en de krachten van de hemelen zullen bewogen worden', (Mattheüs 24:29); en inderdaad was de apostolische Kerk zoals een nieuwe ster, verschijnend aan de sterrenhemel; maar de Kerk na de twee concilies van Nicea werd zoals dezelfde ster, naderhand verduisterd en uit het zicht, zoals ook soms in de natuurlijke wereld is gebeurd volgens de waarnemingen van de sterrenkundigen.

In het Woord leest men, dat Jehovah God in een ontoegankelijk licht woont, wie zou Hem daarom ook kunnen naderen, indien Hij niet in een toegankelijk licht woonde, dat wil zeggen, wanneer Hij niet neergedaald was en het Menselijke had aangenomen, en daarin niet het Licht van de wereld was geworden? (Johannes 1:9; 12:46).

Wie kan niet zien dat Jehovah de Vader in Zijn Licht naderen even onmogelijk is als van Aurora de vleugels te nemen en daarmee naar de zon te vliegen, of zich te voeden met zonnestrallen in plaats van met materieel voedsel, of even onmogelijk als voor een vogel om in de ether te vliegen of voor een hert om in de lucht te rennen.

177. VI. Uit de Niceaanse en Athanasische Drievuldigheid is het geloof ontstaan, dat de gehele christelijke Kerk verdorven heeft.

Dat de Niceaanse en tevens Athanasische drievuldigheid er een is van drie goden, zag men uit hun geloofsbelijdenis, boven in nr. 172 aangetoond.

Daaruit is het geloof van de huidige Kerk ontstaan, dat een geloof is in God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest; in God de Vader, opdat Hij de gerechtigheid van Zijn Zoon de Zaligmaker toerekent en die de mens toeschrijft; in God de Zoon, opdat Hij bemiddelt en bedingt; in de Heilige Geest, opdat Hij de toegerekende gerechtigheid van de Zoon daadwerkelijk inschrijft, en die na bevestigd te hebben, die bezegelt, door de mens te rechtvaardigen, te heiligen en weder te verwekken.

Dit is het huidige geloof, dat alleen al getuigen kan dat het een drievuldigheid van goden is, die erkend en vereerd wordt.

Uit het geloof van elke Kerk vloeit niet alleen al haar eredienst voort, maar ook al het dogmatische ervan, daarom kan men zeggen, dat zoals het geloof is, zo is haar leer.

Dat dit geloof, omdat het een geloof in drie goden is, alle dingen van de Kerk verdorven heeft, volgt hieruit.

Want het geloof is het beginsel en de leerstellingen zijn de afleidingen, en de afleidingen ontlene hun wezen aan het beginsel.

Wanneer men elk van die leerstellige dingen aan een onderzoek onderwerpt, zoals die welke God betreffen, de persoon van Christus, de naastenliefde, de boetedoening, de wederverwekking, de vrije keuze, de uitverkiezing, het nut van de sacramenten, doop en Heilig avondmaal, dan zal men duidelijk zien, dat in elk ervan een drievuldigheid steekt, en wanneer die er niet daadwerkelijk in schijnt te zijn, toch daaruit als uit haar bron voortvloeit.

Maar aangezien hier zo'n onderzoek niet gedaan kan worden en het niettemin de moeite waard is

om dit te doen om de ogen te openen, zal aan dit werk een aanhangsel worden toegevoegd, waarin dit zal worden aangetoond.

Het geloof van de Kerk ten aanzien van God is als de ziel van het lichaam, en de leerstellingen zijn als de leden daarvan.

Bovendien is het geloof in God zoals een koningin, en de dogmatische dingen zoals haar hofhouding, en evenals deze afhangt van de mond van de koningin, evenzo hangen de dogmatische dingen af van de uitspraak van het geloof.

Reeds alleen uit dit geloof kan men zien, hoe het Woord in de Kerk daarvan verstaan wordt, want het geloof past al wat het kan aan zichzelf aan en trekt het als met koorden naar zich toe.

Indien het geloof vals is, hoereert het met al het ware daarin, en trekt het naar links en vervalst het, en maakt de mens in geestelijke dingen onzinnig.

Indien daarentegen het geloof waar is, dan begunstigt het gehele Woord dit, en de God van het Woord, die de Heer God Zaligmaker is, giet licht daarin en ademt Zijn Goddelijke instemming daarop, en maakt de mens wijs.

Dat het huidige geloof, dat in zijn inwendige vorm een geloof aan drie goden, maar in zijn uitwendige vorm een geloof aan één God is, het licht in het Woord uitblust, en de Heer van de Kerk verwijderd heeft, en zo dus haar morgen in de nacht gedreven heeft, zal men eveneens in het aanhangsel zien.

Dit heeft plaats gevonden door de ketterse dingen vóór het concilie van Nicea, en daarna door de ketterse dingen vanuit dat concilie en na dit.

Maar wat voor vertrouwen kan men schenken aan concilies, die niet door de deur van de stal van de schapen ingaan, maar van elders inklimmen? Volgens de woorden van de Heer bij, (Johannes 10:1,9).

Hun beraadslaging is niet ongelijk aan het wandelen van een blinde bij dag of van iemand die wel ogen heeft, maar 's nacht loopt: geen van beiden ziet de kuil voordat hij daarin gevallen is.

Wat voor vertrouwen bijvoorbeeld, kan men stellen in concilies, die het stedehouderschap van de paus instelden, de vergoeding van doden en hun aanroeping alsof zij godheden waren, de verering van hun afbeeldingen, de geldigheid van aflaten, en de verdeling van het avondmaal, behalve tal van andere dingen? Wat voor vertrouwen kan men verder stellen in een concilie dat de schandelijke voorbeschikking vaststelde en deze als het palladium *1) van de godsdienst voor de tempels van haar kerk ophing? Maar mijn vriend, wendt u tot de God van het Woord, en aldus tot het Woord, en ga op deze wijze door de deur van de stal van de schapen binnen, dat wil zeggen, de Kerk, en u zult verlicht worden; en dan zult u zelf, als van een berg af, niet alleen de gangen en dwalingen van vele anderen, maar ook uw eigen vroegere gangen en dwalingen in het duistere woud aan de voet van de berg zien.

1) *mythologisch godenbeeld.*

178. Het geloof van elke Kerk is als een zaad, waaruit al haar dogma's ontstaan, en het kan vergeleken worden met het zaad van een boom, waaruit alle dingen van de boom tot zijn vruchten toe voortspruiten; en ook met het zaad van de mens, waaruit kinderen en families in opeenvolgende reeks verwekt worden.

Wanneer men daarom het ten grondslag liggende geloof kent, dat vanuit de overheersende rol ervan het zaligmakende wordt genoemd, onderkent men de hoedanigheid van de Kerk. Dit kan met het volgende voorbeeld verduidelijkt worden; als men bijvoorbeeld stelt: een geloof, dat de natuur de schepper is van het heelal.

Hieruit volgen deze stellingen: dat het heelal datgene is, wat God genoemd wordt; dat de natuur daarvan het wezen is; dat de ether de hoogste God is, die de ouden Jupiter noemden; dat de lucht de godin is, die de ouden Juno noemden en tot echtgenote van Jupiter maakten; dat de oceaan een god

daaronder is, die men evenals de ouden Neptunus noemen kan; en dat, omdat de godheid van de natuur ook tot het middelpunt van de aarde reikt, eveneens daar een god is, die men net als de ouden, Pluto kan noemen; dat de zon het hof van alle goden is, waar zij samenkomen, wanneer Jupiter een raad samenroept; en bovendien, dat het vuur het van God uitgaande leven is, en dat zo dus de vogels in God vliegen, de beesten in God lopen, en de vissen in God zwemmen.

Verder, dat gedachten alleen modificaties van de ether zijn, zoals de spraken daar vanuit modulaties van de lucht zijn; en dat de aandoeningen van de liefde de toevallige veranderingen van staat zijn vanuit de invloed van de zonnestrallen daarin.

Onder deze dingen dat een leven na de dood, tezamen met hemel en hel een fabel is, door de geestelijkheid verzonnen om eerbewijzen en winsten te behalen, maar dat zij, hoewel een fabel, toch haar nut heeft, en niet openlijk bespot moet worden, omdat zij het algemeen belang dient door de gemoederen van de eenvoudigen in de banden van de gehoorzaamheid jegens de overheid te houden; maar dat niettemin diegenen, die door godsdienst verleid zijn, irreëel zijn, hun gedachten hersenschimmen en hun handelingen lachwekkend; en dat zij de handlangers van de priesters zijn, die geloven wat zij niet zien, en zien wat de sfeer van hun gemoed te boven gaat.

Deze en tal van andere gevolgtrekkingen liggen opgesloten in dit geloof, dat de natuur de schepper van het heelal is, en gaan daaruit voort wanneer het geopend wordt.

Deze dingen werden aangevoerd, opdat men zal weten, dat in het geloof van de huidige kerk, dat in zijn inwendige vorm een geloof is in drie goden, en in zijn uitwendige vorm een geloof in één God, vele valsheden gelegen zijn, en dat er evenzovele uitgehaald kunnen worden als er kleine spinnetjes in een kluwen uit een enkele moederspin zijn.

Welk mens van wie het gemoed vanuit het licht uit de Heer waarlijk redelijk geworden is, ziet dit niet? Maar hoe zou een ander dit zien, wanneer de deur tot dit geloof en tot de uitspruitsels daarvan met een grendel gesloten is door de vastgestelde bepaling, dat het aan de rede niet veroorloofd is in de mysteriën daarvan een blik te slaan.

179. VII. Hieruit kwam die ‘gruwel van verlating en van verdrukking, hoedanig niet is geweest en ook niet zijn zal’, voort, welke de Heer bij Daniël en de evangelisten en in de Openbaring heeft voorzgd.

Bij Daniël leest men het volgende: ‘Tenslotte op de vogel der gruwelen de verlating, en tot aan de voleinding en de beslissing toe zal zij druipen over de verwoesting’, (Daniël 9:27).

Bij de evangelist Mattheüs zegt de Heer het volgende: ‘Dan zullen vele valse profeten opstaan, en zullen er velen verleiden; wanneer gij derhalve zien zult de gruwel der verlating, voorzgd door de profeet Daniël, staande in de heilige plaats, die het leest, die merke wel daarop’, (Mattheüs 24:11,15).

Daarna in hetzelfde hoofdstuk: ‘Alsdan zal grote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin van de wereld tot nu toe, en ook niet zal zijn’, (Mattheüs 24:21).

Over deze verdrukking en over deze gruwel werd gehandeld in zeven hoofdstukken van de Openbaring; het zijn de volgende, die worden verstaan onder: ‘het zwarte paard en onder het vale paard, uitgaande van het Boek, waarvan het Lam de zegels opende’, (Openbaring 6:5 tot 8).

Voorts onder ‘het beest dat uit de afgrond opkwam, dat krijg voerde met de twee getuigen en hen doodde’, (Openbaring 11:7 e.v.).

Alsmede onder de draak, die stond voor de vrouw die baren zou, opdat hij haar vrucht zou verslinden, en die haar vervolgde in de woestijn, en aldaar uit zijn mond water wierp als een rivier, om haar te verzwelgen’, (Openbaring 12). En eveneens onder ‘de beesten van de draak, het ene opkomend uit de zee, en het andere uit de aarde’, (Openbaring 13).

Voorts onder ‘de drie geesten, de vorsen gelijk, die uitgingen van de mond van de draak, van de mond van het beest en van de mond van de valse profeet’, (Openbaring 16:13).

En bovendien onder het volgende ‘dat er, nadat de zeven engelen de fiolen van de toorn Gods uitgegoten hadden, waarin de zeven laatste plagen waren, op de aarde, in de zee, in de fonteinen en rivieren, op de zon, op de troon van het beest, op de Eufraat en tenslotte in de lucht, een grote aardbeving geschiedde, hoedanige niet is geschied van dat de mensen gemaakt waren’, (Openb. 16). De aardbeving betekent de omkering van de Kerk, hetgeen geschiedt door valsheden en vervalsingen van het ware, hetzelfde wat de grote verdrukking betekent, hoedanige niet is geweest van het begin van de wereld’, (Mattheüs 24:21).

Dergelijke dingen worden ook verstaan onder het volgende: ‘De engel zond de sikkel, en hij oogstte de wijngaard van de aarde, en wierp in de grote wijnpersbak van de toorn van God; en de wijnpersbak werd getreden, en er ging bloed uit tot aan de tomen van de paarden, duizend zeshonderd stadiën *1) ver’, (Openbaring 14:19,20).

Het bloed betekent het vervalste ware; behalve tal van andere plaatsen in deze zeven hoofdstukken.

1) *oude lengtemaat*

181. Maar men zal vragen: ‘Vanwaar komt de eigenlijke bronader, waaraan een dergelijke gruwel der verlating, als bij David beschreven wordt, (Daniël 9:27) en een dergelijke verdrukking als niet geweest is en ook niet zal zijn’, (Mattheüs 24:21) ontsprong? En het antwoord luidt: ‘Uit het in de christelijke wereld algemeen heersende geloof zelf, en uit de invloed ervan, de werking en de toerekening, overeenkomstig de overleveringen.

Het is verwonderlijk, dat de ‘leer van de rechtvaardiging door dit geloof-alleen’, hoewel het geen geloof maar een hersenschim is, in de christelijke kerken de algemene goedkeuring wegdraagt, dat wil zeggen, in de heilige orde bijna als het enige theologische beginsel heerst.

Het is deze leer, die alle nieuwelingen van de geestelijkheid in de scholen gretig leren, opzuigen en absorberen, en daarna, als door de hemelse wijsheid geïnspireerd, in de tempels leren, in boeken publiceren, en daarmee de naam, de roem en de glorie van een superieure geleerdheid najagen en vergaren, zoals zij ook als gevolg daarvan met diploma’s, prijzen en beloningen begiftigd worden. Deze dingen gebeuren, hoewel door dit geloof alleen heden ten dage de zon verduisterd is, de maan van haar schijnsel beroofd, de sterren van de hemelen gevallen zijn en de krachten van de hemelen bewogen, overeenkomstig de woorden van de voorzegging uit de Heer bij, (Mattheüs 24:29).

Dat de leer van dit geloof de gemoederen heden ten dage dermate verblind heeft, dat zij niet de wil en vandaar als het ware niet het vermogen hebben, enig Goddelijk ware van binnen in het licht van de zon, noch in het licht van de maan te zien, maar alleen van buiten in een soort van ruwe oppervlakte bij een haardvuur ’s nachts, is mij ten volle duidelijk geworden, en daarom kan ik voorspellen, dat indien Goddelijke waarheden over de echte verbinding van de naastenliefde en het geloof, over de hemel en de hel, over de Heer, over het leven na de dood en over de eeuwige gelukzaligheid, in zilveren letters gegraveerd uit de hemel werden neergelaten, dan zouden de ‘rechtvaardigmakers en heiligmakers door het geloof-alleen’, ze het lezen niet waard achten.

Maar geheel anders zou het gesteld zijn, indien een papier over de rechtvaardiging door het geloof-alleen door de hellen omhoog werd gezonden; daar zouden zij naar grijpen, het kussen en in hun schoot naar huis dragen.

182. VIII. Voorts dit, dat indien uit de Heer niet een nieuwe hemel en een nieuwe Kerk opgericht zou worden, niet enig vlees behouden zou worden.

Men leest bij Mattheüs: ‘Dan zal grote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin van de wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal; ja zelfs, zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden’, (Mattheüs 24:21,22).

Er wordt in dit hoofdstuk gehandeld over de ‘voleinding der eeuw’, waaronder het einde van de huidige Kerk wordt verstaan; vandaar wordt onder het ‘verkorten van de dagen’ verstaan een einde aan haar maken en een nieuwe oprichten.

Wie weet niet, dat indien de Heer niet in de wereld gekomen was en verlossing gedaan had, geen vlees zalig had kunnen worden? Onder verlossing doen wordt verstaan een nieuwe hemel en een nieuwe Kerk oprichten.

Dat de Heer opnieuw in de wereld zou komen, heeft Hij bij de evangelisten voorgezegd: ‘En dan zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen aan de hemel en dan zullen alle stammen van de aarde zich op de borst slaan, en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels met grote macht en heerlijkheid.

En Hij zal Zijn engelen uitzenden met luid bazuingeschal en zij zullen Zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het ene uiterste der hemelen tot het andere’, (Mattheüs 24:30,31).

‘En dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen op de wolken, met grote macht en heerlijkheid’, (Marcus 13:26).

‘Weest ook gij bereid, want op een uur, dat gij het niet verwacht, komt de Zoon des mensen’; ‘En dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen op een wolk met grote macht en heerlijkheid’, (Lucas 12:40; 21:27).

‘Zie, Ik kom spoedig en Mijn loon is bij Mij om eenieder te vergelden, naardat zijn werk is’; ‘Hij, die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom spoedig.

Amen, kom, Here Jezus!’, (Openbaring 22:12; 22:20).

Dat Hij ook heden te dage verlossing doet door een nieuwe hemel te formeren en een nieuwe Kerk in te stellen, ter wille van het einddoel, dat de mens zalig kan worden, werd boven in het deel over de verlossing aangetoond.

De grote verborgenheid - dat geen vlees behouden zou kunnen worden tenzij uit de Heer een nieuwe Kerk wordt ingesteld - is deze, dat zolang de draak met zijn bende blijft in de wereld der geesten, waarin hij geworpen werd, niet enig met het Goddelijk Goede verenigd Goddelijk Ware door die wereld heen tot de mensen op aarde kan overgaan zonder verdraaid en vervalst te worden of te gronde te gaan.

Dit is het, wat in de Openbaring wordt verstaan onder deze woorden: ‘De draak werd op de aarde geworpen, en zijn engelen zijn met hem geworpen; wee degenen, die de aarde en de zee bewonen, want de duivel is tot hen afgekomen, hebbende grote toorn’, (Openbaring 12:9,12,13).

Maar nadat de draak in de hel geworpen was: ‘en de duivel die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en zwavel, waar ook het beest en de valse profeet zijn’, (Openbaring 20:10), zag Johannes de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, en zag hij het nieuwe Jeruzalem neerdalend van God uit de hemel: ‘En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbij gegaan, en de zee was niet meer.

En ik zag de heilige stad, een nieuw Jeruzalem, neerdalende uit de hemel, van God, getooid als een bruid die voor haar man versierd is’, (Openbaring 21:1,2).

Onder de draak worden diegenen verstaan die in het geloof van de huidige Kerk zijn.

Ik heb in de geestelijke wereld soms gesproken met ‘de rechtvaardigmakers van de mensen door het geloof-alleen’, en ik zei dat hun leer een dwaling is en ook onzinnig; en dat zij zelfverzekerdheid, blindheid, slaap en nacht met zich mee brengt in geestelijke dingen en vandaar de dood van de ziel. Daarbij vermaande ik hen daarvan af te laten.

Maar ik kreeg als antwoord: ‘Wat aflaten? Hangt de voorrang van de geleerdheid van de geestelijken boven de leken niet van haar alleen af?’ Maar ik antwoordde dat zij op deze wijze niet

het heil van de zielen als enig einddoel beschouwden, maar de voorrang van hun roem; en dat zij, aangezien zij de waarheden van het Woord aan hun valse beginselen aangepast en ze zo dus geschonden hadden, engelen van de afgrond zijn, zoals ze genoemd worden in de Openbaring: Abaddons in het Hebreeuws en Apollyons in het Grieks *1), (Openbaring 9:11), waaronder de verdersers van de Kerk door een totale vervalsing van het Woord worden verstaan.

Maar zij antwoordden: 'Hoezo dat? Wij zijn orakels door de wetenschap van de mysteriën van dit geloof, en wij geven daaruit, als uit een heiligdom, antwoord; daarom zijn wij geen Apollyons maar Appollo's'.

Hierover verontwaardigd zei ik: 'Indien u Apollo's bent, dan bent u ook Leviathans; uw voorgangers gekronkelde Leviathans, en zij die bij u de tweede rang innemen languit gestrekte Leviathans, die God bezoeken zal met Zijn hard en groot zwaard', (Jesaja 27:1).

Maar zij lachten hierom.

1) *Hebreeuws en Grieks woord voor 'vernietiger'.*

183. IX. Uit de drievuldigheid van personen, waarvan eenieder afzonderlijk God is, volgens de athanasische geloofsbelijdenis, ontstonden tal van ongerijmde en vreemdsoortige voorstellingen over God, die fantasieën en misgeboorten zijn.

Uit de leer van drie Goddelijke personen van eeuwigheid aan, welke op zichzelf het hoofd is van alle leerstellingen in de christelijke Kerken, zijn tal van onbetamelijke voorstellingen over God ontstaan, die de christelijke wereld onwaardig zijn, die toch ten aanzien van God en Zijn eenheid een licht zowel moet, als kan zijn voor alle volken en naties in de vier werelddelen.

Allen die buiten de christelijke wereld wonen, zowel mohammedanen als Joden, en behalve dezen de heidenen van onverschillig welke eredienst, zijn afkerig van het christendom enig en alleen vanwege het geloof aan drie goden daarin.

De verbreiders van dit geloof weten dit; daarom wachten zij zich ten zeerste daarvoor, een drievuldigheid van personen, zoals die staat in de Niceaanse en Athanasische geloofsbelijdenissen, openlijk te verkondigen, aangezien men dan van hen zou weglopen en hen bespotten.

De ongerijmde, bespottelijke en lichtvaardige voorstellingen die van de leer van drie Goddelijke personen van eeuwigheid aan ontstaan zijn, en bij eenieder die blijft in het geloof van de woorden van die leer, ontstaan, en uit zijn oren en ogen oprijzen in het gezicht van de gedachte, zijn de volgende: dat God de Vader boven het hoofd in de hoogte zit, en de Zoon aan Zijn rechterhand, en de Heilige Geest vóór hen, toelusterend en terstond het gehele aardrijk doorsnellend, en dat hij overeenkomstig de genomen beslissing de gaven van de rechtvaardiging uitdeelt en ingrift, en hen van zonen van de toorn tot zonen van de genade maakt, en van verdoemden tot uitverkorenen.

Ik beroep mij op de geleerden onder de geestelijken en op de ontwikkelden onder de leken, of zij een ander gezicht dan dit denkbeeldige in hun gemoederen koesteren, want dit vloeit vanzelf voort uit de leer zelf, (zie gedenkwaardigheid nr. 16).

Ook vloeit de nieuwsgierigheid in om daarnaar te raden, waarover zij met elkaar gesproken hebben voordat de wereld geschapen werd; of zij het hadden over de te scheppen wereld, dan wel over hen die voorbeschikt en gerechtvaardigd moesten worden, volgens de supralapsarianen, of soms over de verlossing.

Eveneens, wat zij met elkaar bespraken nadat de wereld geschapen was, de Vader vanuit Zijn gezag en vermogen tot toerekenen, en de Zoon vanuit Zijn macht tot bemiddelen; en dat de toerekening, wat de uitverkiezing is, is vanuit de barmhartigheid van de Zoon, die voor allen tussenbeide komt, en afzonderlijk voor enigen, en dat voor hen de genade komt van de Vader, die bewogen is door de liefde tot de Zoon, en door de ellende, die Hij Hem aan het kruis zag lijden.

Maar wie kan niet zien, dat dergelijke dingen razernijen van het gemoed ten aanzien van God zijn?

En toch maken deze dingen in de christelijke Kerken de eigenlijke heiligheden uit, die men met de mond moet kussen, maar niet met enig gezicht van het gemoed nader mag bezien, omdat zij boven het redelijke uitgaan, en de mens, indien zij uit het geheugen in het verstand geheven werden, waanzinnig zou worden.

Niettemin neemt dit de voorstelling van drie goden niet weg, maar veroorzaakt een stompzinnig geloof, waar vanuit de mens over God denkt als een slaper in de droom, een wandelaar in de dikke duisternis van de nacht, of als iemand die van zijn geboorte af blind was, in het licht van de dag.

184. Dat de drievuldigheid van goden in de gemoederen van de christenen post heeft gevat, hoewel zij het uit schaamte tegenspreken, blijkt duidelijk uit de scherpzinnigheid van tal van hen in het aantonen, dat de drie één zijn en de één drie, door verschillende dingen uit de meetkunde, stereometrie, rekenkunde en natuurkunde, alsmede door vouwen in kleding en in papier. Op deze wijze spelen zij met de Goddelijke Drievuldigheid als de goochelaars onder elkaar. Hun gegoochel daarmee kan worden vergeleken met het gezicht van het oog van een koortslidder, die een enkel object, zij het een mens, een tafel of een kaars, als drie ziet of drie als één. Ook kan het worden vergeleken met het spelletje van hen, die zachte was tussen hun vingers rollen en ze in verschillende vormen kneden, nu eens in een driehoek om de drievuldigheid aan te tonen, dan weer in een bol, om de eenheid aan te tonen, waarbij zij zeggen: ‘Is de substantie desondanks niet een en dezelfde?’ Maar toch is de Goddelijke Drievuldigheid gelijk een enkele parel van de aller grootste waarde; wanneer die echter in personen wordt verdeeld, dan is zij zoals een parel in drie delen gekloofd, waardoor zij geheel en volkomen te gronde gaat.

Lees [verder >>>](#)

Terug naar de [inhoudsopgave >>>](#)

Digitale uitgave – Swedenborg Boekhuis 2011.

Bron – www.swedenborg.nl